

KONFERENCIJA "BUDUĆNOST TRŽIŠTA KAPITALA NA BALKANU"

CBBiH fiskalni agent za državne vrijednosne papire

Prva međunarodna poslovna Konferencija o tržištu kapitala na području Jugoistočne Evrope održana je u Beogradu 6. i 7. juna/lipnja 2005. godine pod nazivom "Budućnost tržišta kapitala na Balkanu". Pored velikog broja stručnjaka iz oblasti bankarstva i berzanskog poslovanja, u radu konferencije učestvovali su viceguverner Centralne banke BiH (CBBiH) **Ljubiša Vladušić** i koordinator Službe za žirokliring u Odjelenju za platne sisteme CBBiH **Sead Bijedić**.

Konferencija je bila prilika da se po prvi put integralno sagledaju postojeći nivoi razvoja tržišta kapitala, stepen izgrađenosti regulatornih institucija, te problemi karakteristični za zemlje u tranziciji. Konferencija je imala ambiciozan cilj, a to je da sumira dosadašnje rezultate u stvaranju ambijenta za direktne strane investicije i privatizacije i da inicira korake u izgradnji respektabilnog privrednog ambijenta. Naglašena je važnost prepoznavanja ključnih, zajedničkih rizika i prednosti koje ovaj region pruža investitorima. Iskustva zemalja Jugoistočne Evrope, koje su danas već u zreloj fazi ekonomske tranzicije, umnogome će doprinijeti efikasnijem razvoju tržišta kapitala ostalim zemljama ovog regiona. Drugog dana Konferencije, učesnicima se obratio viceguverner CBBiH **Ljubiša Vladušić**, koji je prezentovao stanje na tržištu kapitala u BiH. Vladušić je naglasio da je proces reforme finansijskog sektora u BiH uključivao pripremu zakonskih i institucionalnih osnova za početak rada finansijskog tržišta - tržišta kapitala. Priprema za institucionaliziranje tržišta kapitala

Viceguverner Vladušić tokom izlaganja

započeta je usvajanjem paketa zakona o Komisiji za vrijednosne papire, Registru vrijednosnih papira i Zakona o vrijednosnim papirima. Poslije usvajanja ovih zakona osnovane su komisije za vrijednosne papire i registri vrijednosnih papira. Tržište kapitala institucionalizovano je osnivanjem Banjalučke berze vrijednosnih papira (BLSE) i Sarajevske berze (SASE). Viceguverner Vladušić je prezentirao kratki istorijat razvoja trgovanja na ove dvije berze, naglasivši da promet na tim berzama u globalnim razmjerama nije veliki, ali da je za tranziciju BiH izuzetno značajan, te da se obim trgovanja konstantno povećava. Tome, naglasio je Vladušić, najviše je pridonio dolazak velikih stranih investitora u BiH

koji su iskazali interes za kupovinu dionica u paketima.

Govoreći o domeni pravne regulative, viceguverner Vladušić je učesnike informisao da su zakoni o zaduživanju, dugu i garancijama trenutno u parlamentarnim procedurama države BiH i entiteta. Po sadašnjem nacrtu ovih zakona, CBBiH bi bila fiskalni agent za poslove oko izdavanja državnih vrijednosnih papira.

Uz napomenu da do konačnog definisanja teksta zakona treba proći uobičajeni parlamentarni postupak koji može izmijeniti ponuđeni zakonski okvir, viceguverner Vladušić je predstavio projekat državnih vrijednosnih papira prema viđenju CBBiH.

KONFERENCIJA "BUDUĆNOST TRŽIŠTA KAPITALA NA BALKANU"

Nastavak sa strane 1.

"Kao učesnici u primarnim aukcijama mogu se pojaviti samo poslovne banke. Primarni uslov je da su direktni učesnici u platnom prometu, što znači da imaju deponovana novčana sredstva kod CBBiH. Ostali kriteriji nisu definisani, ali će se vjerovatno kroz praksu uobličiti potreba za donošenjem limitirajućih kriterija. Na sekundarnom tržištu mogu se pojaviti svi investitori: ostale banke, građani i korporacije. Oni se uključuju u kontinuirano trgovanje preko dvije postojeće berze", pojasnio je Vladušić. Prema prijedlogu ovih zakona, Vijeće ministara BiH i entitetske vlade će biti u mogućnosti emitovati kratkoročni i dugoročni dug u skladu sa predviđenim ograničenjima koja su vezana za redovne budžetske prihode ostvarene u prethodnim periodima i uz saglasnost Međunarodnog monetarnog fonda (MMF). Naime, iako je u entitetskim zakonima o budžetima bila predviđena mogućnost javnog zaduživanja, zvaničnici MMF-a smatrali su da je neophodno riješiti probleme fiskalnih debalansa, a potom razmatrati mogućnosti javnog zaduživanja. Tokom svog izlaganja, viceguverner Vladušić se osvrnuo i na tržište novca u BiH, te naglasio da

su istraživanja pokazala da postoji naglašena potreba sektora komercijalnog bankarstva za razvojem domaćeg tržišta novca, počevši od emisije državnih instrumenata, preko poželjnog pojavljivanja CBBiH na tržištu novca emisijom vlastitih instrumenata, do interesa komercijalnih banaka za emisijom vlastitih instrumenata tržišta novca. Vladušić je naglasio da, usljed odrednica aranžmana valutnog odbora, CBBiH ne može emitovati instrumente tržišta novca, te da je tržište novca u BiH u početnoj fazi razvoja. "Tržište novca čine deponovana sredstva po

videnju i na kratak rok, u pasivi, odnosno kratkoročni krediti u aktivu bilansa banaka. Međubankarsko tržište nije razvijeno, a praksa odobravanja međubankarskih zajmova odvija se samo na bazi ugovora između banaka", zaključio je Vladušić. Na kraju treba napomenuti da su osim viceguvernera CBBiH, svoje prezentacije imali finansijski savetnik OECD **Džon Tompson**, ministar za finansije Crne Gore **Igor Lukšić**, potpredsjednik Vlade Srbije **Miroslav Labus**, te mnogobrojni predstavnici berzi, finansijskih kuća, vladinih institucija i investitora.

BUDUĆE INICIJATIVE

Jedan dio izlaganja viceguvernera CBBiH bio je posvećen i budućim inicijativama na kojima će se angažovati država BiH, CBBiH i ostali relevantni faktori. Kako je naglasio Vladušić, radiće se na razvoju tržišta kapitala, a težište će biti na iskorištavanju svih mogućnosti da se privuku strani ulagači. "Naravno, tržište je samo jedan segment u tom naporu. Neophodno je da država poduzme niz mjera koje će BiH učiniti interesantnom

za strana ulaganja. Prije svega država mora biti jeftinija, da bi smanjila poreze. Poreski sistem će biti transformisan, zakoni moraju biti usklađeni sa međunarodnim principima, zakoni se moraju poštovati, a finansijska disciplina mora biti pojačana", rekao je Vladušić koji je dodao da će se dalje raditi u pravcu regionalnog povezivanja berzi Jugoistočne Evrope, te diverzifikaciji instrumenata tržišta kapitala.

ZLATNI BAM

Raiffeisen banka BiH trostruki dobitnik

Treća dodjela prestižnog priznanja "Zlatni BAM" najboljim bh. bankama održana je 16. juna/lipnja 2005. godine u sarajevskom klubu "Koloseum" u organizaciji Privredne štampe BiH. Uz prisustvo predstavnika gotovo svih komercijalnih banaka BiH, uručene su nagrade u ukupno sedam kategorija. Viceguverner Centralne banke BiH (CBBiH) **Anka Musa** uručila je Zlatni BAM predstavnicima Bosnia Bank International za najbrži rast depozita, koji je tokom 2004. godine iznosio 64.503.000 KM, što je za čak 217,53% više nego u 2003. godini. Kao najuspješnija banka u BiH, proglašena je Raiffeisen banka, koja je najveća banka u BiH po iznosu aktive sa 2.043.448.000 KM. Ova banka je također osvojila Zlatne BAM-ove za najveći ukupni kapital - 133.753.000 KM, te za najveći prinos na dionički kapital (ROE) od

Viceguverner Musa uručuje „Zlatni BAM“ predstavniku BBI banke

30,72%. Uručujući jednu od nagrada direktoru Raiffeisen banke **Edinu Muftiću**, zamjenik visokog predstavnika u BiH **Lawrence Butler** istakao je da je bankarski sektor doživio veliki rast tokom posljednje tri godine, te da su ostvareni uspjesi najbolji pokazatelji da je tržište spremno nagraditi one koji su spremni osigurati odgovarajuće resurse i koji imaju namjeru poslo-

vati na duži rok. "BiH je otvorena za poslovanje, što su dokazale nagrađene banke", rekao je Butler. Preostale nagrade otišle su u Hypo Alpe Adria banku, koja je osvojila Zlatni BAM za najveći porast dioničarskog kapitala, a koji je u 2004. godini dosegao 110.000.000 KM, što je ujedno i najveći iznos dioničkog kapitala u bankama u BiH; UPI banku d.d. Sarajevo, koja je nagrađena za najveću aktivu među bankama koje su pretežno ili isključivo u domaćem vlasništvu, a koja je iznosila 381.861.000 KM i, konačno, Turkish Ziraat Banka nagrađena je za najveći prinos na aktivu (ROA), koji je iznosio 4,41%. Osim nagrađenim bankama, Zlatni BAM je također uručen **Daveu Wilsonu**, koji je imao veliku ulogu u procesu razvoja bankarske supervizije u BiH i formiranju Agencije za osiguranje depozita BiH.

DELEGACIJA CBBiH U POSJETI MMF-U

Mogućnost što skorijeg nastavka pregovora o potpisivanju novog stand-by aranžmana sa Međunarodnim monetarnim fondom (MMF), te prezentacija najnovijih makroekonomskih pokazatelja za Bosnu i Hercegovinu biće tema serije sastanaka koje će delegacija Centralne banke Bosne i Hercegovine (CBBiH), predvođena guvernerom **Kemalom Kozarićem**, imati sa zvaničnicima MMF-a tokom predstojeće posjete Vašingtonu od 13. do 16. juna/lipnja 2005. Delegacija CBBiH, koja će Sjedinjene Države posjetiti na poziv MMF-a, sastat će se sa visokim zvaničnicima MMF-a, među kojima treba izdvojiti šefa misije MMF-a za BiH **Petera Doylea**, direktora MMF-ovog Odjeljenja za Evropu **Michaela Depplera**, te prvog zamjenika generalnog direktora MMF-a **Ann Krueger**. Preostali članovi delegacije CBBiH, pored guvernera Kozarića, jesu viceguverneri CBBiH **Ljubiša Vladušić** i **Feriha Imamović**, te član Upravnog vijeća CBBiH **Mila Gadžić**.

OKONČANA POSJETA DELEGACIJE CBBiH MMF-U

Završnim sastankom sa prvim zamjenikom generalnog direktora Međunarodnog monetarnog fonda (MMF) **Ann Krueger**, održanim 15. juna/lipnja 2005. godine, delegacija Centralne banke Bosne i Hercegovine (CBBiH), predvođena guvernerom **Kemalom Kozarićem**, okončala je svoju posjetu

Delegacija CBBiH u posjeti Vašingtonu

Vašingtonu, gdje se tokom tri dana susrela sa najvišim predstavnicima MMF-a. Glavna tema razgovora bila je mogućnost nastavka pregovora o novom stand-by aranžmanu, a sastanci su iskorišteni kao prilika za informisanje predstavnika MMF-a o najnovijim makroekonomskim pokazateljima za BiH. "Mislim da su ovi pregovori bili korisni za CBBiH i za vlade u BiH, jer smo, između ostalog, razgovarali i o nastavku pregovora oko stand-by aranžmana. Mislim da su najviši predstavnici MMF-a izrazili spremnost da se pregovori brzo završe i da BiH dobije stand-by aranžman, a pozdravili su formiranje Fiskalnog vijeća, koje bi trebalo da dobije formalno-pravni okvir. Time bi ono dobilo svoju snagu, odnosno odluke koje Fiskalno vijeće donijelo vezano za raspored finansijskih obaveza između entiteta i države bi bile obavezujuće za sve učesnike u tom procesu", rekao je guverner Kozarić, koji je dodao da su predstavnici MMF-a tražili da se ugradi mehanizam zaštite kako ne bi došlo do blokade od bilo koje strane, jer je predviđeno da se odluke u tom Vijeću donose jednoglasno. Prema mišljenju

guvernera, ispunjavanje ovog zahtjeva MMF-a ne bi trebalo biti problem za bh. vlasti. "U pismu koje je premijer **Adnan Terzić** poslao predstavnicima MMF-a, ta se mogućnost i predlaže. Ja sam optimista i mislim da bi ubrzo moglo doći do nastavka pregovora i do novog stand-by aranžmana", rekao je Kozarić, koji je naglasio da je značaj potpisivanja novog stand-by aranžmana za BiH još veći ako se u obzir uzme da on predstavlja svojevrsnu poruku stranim investitorima da BiH može da izvršava svoje međunarodne obaveze. Tokom serije sastanaka, koji su uključivali i sastanke sa šefom misije MMF-a za BiH **Peterom Doyleom**, te direktorom MMF-ovog Odjeljenja za Evropu **Michaelom Depplerom**, delegacija CBBiH je prezentirala makroekonomske pokazatelje za prošlu godinu i prvi kvartal ove godine. Predstavnici MMF-a su također pozitivno ocijenili rad CBBiH. "Ocjene su da je tranzicija vlasti u CBBiH na domaće rukovodstvo prošla bez ikakvih smetnji i oni su veoma zadovoljni trenutnom situacijom u CBBiH", naglasio je Kozarić. Sa predstavnicima MMF-a dogovorene su i tehničke misije MMF-a koje će u BiH doći najesen. Guverner Kozarić ih smatra izuzetno korisnim, jer te misije daju određene sugestije koje se pretvaraju u procedure koje unapređuju rad CBBiH. "Mislim da je ovo bilo zaista korisno i treba što češće da budemo u kontaktu, da kažemo iz prve ruke kakva je situacija u BiH, a i da oni kažu kako nas vide i kako misle da BiH može dalje", zaključio je Kozarić. Preostali članovi delegacije CBBiH, pored guvernera Kozarića, bili su viceguverneri CBBiH **Ljubiša Vladušić** i **Feriha Imamović**, te član Upravnog vijeća CBBiH **Mila Gadžić**.

POSJETA POSTDIPLOMACA IZ LAUSANNE

Stabilnost važan element u privlačenju stranih investicija

Grupa studenata IMD Business School iz Lausanne 22. juna/lipnja boravila je u studijskoj posjeti Centralnoj banci Bosne i Hercegovine (CBBiH). Njihova posjeta, koju je organizirala Bledska poslovna škola, za cilj je imala sagledanje izazova u privlačenju stranih investicija u BiH. Ova studijska posjeta urađena je kao dio istraživanja konteksta globalne integracije kroz privlačenje inostranih investicija. U razgovoru sa guvernerom CBBiH **Kemalom Kozarićem**, postdiplomci su imali priliku da se informišu pred kakvim se izazovima nalaze investitori koji žele ulagati u BiH, kakvi su trenutno problemi sa kojima se investitori susreću prilikom ulaganja u BiH, te kakva je uloga CBBiH u stvaranju okruženja koje će biti privlačno inostranim investitorima.

Guverner Kozarić je informisao postdiplomce o tome kako CBBiH vodi monetarnu politiku BiH, te kako je aranžman currency boarda, koji je zvanična monetarna politika BiH, proizveo stabilnu i jaku valutu, te stabilnost cijena - dva elementa koje potencijalni investitori izuzetno cijene

prilikom donošenja odluke o investiranju u određenu državu. Osim sa pozitivnim rezultatima monetarne politike, studenti su također imali priliku upoznati se sa promjenama koje su se desile u bankarskom sistemu BiH od osnivanja CBBiH. Prema guvernerovim riječima, bh. bankarski sistem je imao najintenzivniji i najbrži razvoj od svih grana ekonomije i danas predstavlja jedan modern sistem koji se po obimu i kvaliteti pružene usluge ne razlikuje od sistema u zemljama zapadne Evrope. Takav sistem, naglasio je Kozarić, predstavlja izuzetnog partnera potencijalnim investitorima u BiH. Pored CBBiH, postdiplomci su također posjetili druge uspješne kompanije, kao što su "Klas", "Coca Cola HBC", "Bosnalijek", "ASA Holding", "VF Komerc", itd.

Informacija o poslovanju za prvi kvartal 2005.

Pripremila: Ljiljana Marjanović

Tokom prva tri mjeseca 2005, u bankarskom sektoru BiH nastavljen je proces jačanja i konsolidacije sektora i trend rasta pojedinih bankarskih kategorija. Neto bilansna suma bankarskog sektora BiH iznosila je 9,5 milijardi KM, što je za 230 miliona KM ili za 2% više u odnosu na kraj 2004. Na dan 31. marta/ožujka 2005. u BiH poslovale su 33 banke, što predstavlja isti broj banaka kao i na kraju 2004. U privatnom vlasništvu je 27 banaka a u državnom šest banaka. **Privremenu upravu imalo je pet bana-**

ka. Jedanaest banaka iz Federacije BiH imalo je 24 organizaciona dijela u Republici Srpskoj i 10 u Brčko Distriktu. Tri banke iz Republike Srpske imale su devet organizacionih dijelova u Federaciji BiH, a sedam banaka sa sjedištem u Republici Srpskoj imalo je devet organizacionih dijelova u Brčko Distriktu. Dozvolu za obavljanje unutrašnjeg platnog prometa imale su sve banke. Licencu za osiguranje depozita imala je 21 banka - 15 banaka iz Federacije BiH i šest banaka iz Republike Srpske.

Kapital

Ukupan regulatorni kapital banaka (osnovni plus dopunski) u BiH na dan 31. marta/ožujka 2005. iznosio je 1.314 miliona KM i veći je za 50 miliona KM, odnosno za 4% u odnosu na stanje krajem 2004. U strukturi ukupnog kapitala osnovni kapital učestvuje sa 82%, a dopunski sa 18%. U odnosu na kraj 2004, učešće osnovnog kapitala povećano je za dva procentna poena. Vlasnička

struktura dioničkog kapitala u bankarskom sektoru BiH na kraju prvog kvartala 2005. ostala je ista kao i na kraju 2004. Učešće privatnog kapitala u ukupnom kapitalu je 86%, a učešće državnog kapitala je 14%. Strani privatni kapital u ukupnom kapitalu učestvuje sa 68%, a domaći privatni sa 18%. U ukupnom privatnom kapitalu strani kapital učestvuje sa 79%.

Struktura dioničkog kapitala je sljedeća:

u milionima KM

	31.12. 2002.		31.12. 2003.		31. 12. 2004.		31. 03. 2005.	
	Iznos	Učešće	Iznos	Učešće	Iznos	Učešće	Iznos	Učešće
UKUPAN KAPITAL	745	100 %	808	100 %	956	100 %	984	100 %
DRŽAVNI KAPITAL	72	10 %	79	10 %	138	14 %	138	14 %
PRIVATNI KAPITAL	671	90 %	727	90 %	817	86 %	845	86 %
U tome:								
-strani kapital	494		562	70 %	640	67 %	672	68 %
-domaći kapital	177		165	20 %	177	19 %	173	18 %
ZADRUŽNI KAPITAL	2		2		1		1	

Ostvareni koeficijent adekvatnosti kapitala na nivou bankarskog sektora u BiH u periodu januar/siječanj - juni/lipanj 2005, koji predstavlja

odnos neto kapitala i ponderisane rizične aktive, iznosi 18,3 (krajem 2004. koeficijent adekvatnosti kapitala iznosio je 18,2).

Bilans banaka

Bilansna aktiva banaka krajem prvog kvartala 2005. dostigla je nivo od 9.547 miliona KM i veća je za 229 miliona KM, odnosno za 2% više u odnosu na kraj 2004. U strukturi aktive došlo je do povećanja učešća kredita za dva procentna poena, te do smanjenja učešća novčanih sredstava za jedan procentni poen. I dalje je najznačajnije učešće kredita sa 58%. Novčana sredstva učestvuju sa 35%, fiksna aktiva sa 4% i ostala aktiva 3%. Novčana sredstva su smanjena za 13 miliona KM ili za 1%. Ovo smanjenje je prouzrokovano smanjenjem novčanih sredstava u Republici Srpskoj za 29 miliona KM. U Federaciji

BiH novčana sredstva su povećana za 16 miliona KM. Krediti su porasli za 295 miliona KM ili za 6%. Banke i dalje drže značajna sredstva na računima kod depozitnih institucija u inostranstvu - 1.626 miliona KM, što je 49% u odnosu na ukupna novčana sredstva. U odnosu na kraj 2004. godine ovo učešće se povećalo za dva procentna poena.

U ukupnoj pasivi banaka obaveze učestvuju sa 88%, a kapital sa 12%. U ukupnoj pasivi učešće depozita je i dalje najznačajnije sa 73%, kapital učestvuje sa 12%, obaveze po uzetim kreditima 11% i ostale obaveze 4%.

Depoziti

Ukupni depoziti na kraju prvog kvartala 2005. iznosili su 6.980 miliona KM i veći su za 68 miliona KM ili za 1% u odnosu na stanje depozita krajem 2004.

U strukturi depozita najznačajnije je učešće depozita građana 39% (koji su se u odnosu na kraj 2004. povećali za dva procentna poena), zatim bankarskih

institucija 17%, privatnih preduzeća i društava 15%, javnih preduzeća 12%, vladinih institucija 11%, i ostalih depozita 6%. Depoziti u domaćoj valuti povećali su se za jedan milion KM, a depoziti u stranoj valuti veći su za 67 miliona KM ili za 2%. Depoziti u stranoj valuti veći su i u ukupnim depozitima učestvuju sa 58%. U odnosu na 2004. učešće depozita u stranoj valuti se povećalo za jedan procentni poen. Struktura depozita po ročnosti je ista kao i krajem 2004. U ukupnim depozitima i dalje je značajno učešće kratkoročnih depozita - 63%, a dok je učešće dugoročnih depozita 37%.

Pregled štednje po valuti je sljedeći:

u milionima KM

	31.12. 2002.		31.12. 2003.		31. 12. 2004.		31. 03. 2005.	
	Iznos	Učešće	Iznos	Učešće	Iznos	Učešće	Iznos	Učešće
UKUPNA ŠTEDNJA	1.556	100 %	1.847	100 %	2.397	100 %	2.559	100 %
Od toga:								
-Štednja u KM	348	22 %	447	24 %	674	28 %	727	28 %
-Štednja u stranoj valuti	1.208	77 %	1.400	76 %	1.723	72 %	1832	72 %

Krediti

Ukupno usmjereni krediti u prvom kvartalu 2005. u BiH iznose 5.757 miliona KM i veći su za 299 miliona KM, odnosno za 5% u odnosu na 2004. U sektorskoj strukturi kredita došlo je do promjena, i to, povećano je učešće kredita privatnim preduzećima za jedan procentni poen, a smanjeno je učešće kredita javnom sektoru za jedan procentni poen. Učešće kredita stanovništvu je isto kao i u 2004. - 47%. U strukturi kredita najznačajniji su krediti usmjereni stanovništvu 47%, zatim krediti privatnim preduzećima 46%, javnim preduzećima 4% i ostalom sektoru 3%. U odnosu na kraj 2004. krediti stanovništvu su se povećali za 5% ili u apsolutnom iznosu za 123 miliona KM.

Krediti privatnim preduzećima povećani su za 8% ili za 196 miliona KM, a krediti javnim preduzećima smanjeni su za 27 miliona KM ili za 11%. Krediti usmjereni privatnim i javnim preduzećima čine 51% ukupnih kredita, što je za tri procentna poena više u odnosu na kredite usmjerene stanovništvu. U prvom kvartalu 2005. kratkoročni krediti iznosili su 1.661 milion KM i povećali su se za 7%, a dugoročni krediti su iznosili 4.096 miliona KM i povećali su se za 4%. U ukupnim kreditima dugoročni krediti i dalje imaju visoko učešće - 71%. U odnosu na kraj 2004. učešće dugoročnih kredita smanjeno je za jedan procentni poen.

Finansijski rezultat i broj zaposlenih

Ukupan prihod banaka u Bosni i Hercegovini u periodu januar/siječanj - mart/ožujak 2005. ostvaren je u iznosu od 221 milion KM i u odnosu na prihod ostvaren u istom periodu 2004. veći je za 38 miliona KM ili za 21%. **Ukupni rashodi bankarskog sektora u BiH** u periodu januar/siječanj - mart/ožujak 2005. ostvareni su u iznosu od 201 milion KM i veći su za 31 milion KM, odnosno za 19% u odnosu na ostvarene rashode u istom periodu 2004. **Poslovanje bankarskog sektora na nivou BiH u periodu januar/siječanj - septembar/rujan 2004. je pozitivno.**

Ako napravimo konsolidaciju ostvarenog dobitka i gubitka u bankarskom sistemu BiH, dolazimo do sljedećih pokazatelja: **pozitivan finansijski rezultat (dobit) iskazale su 24 banke u ukupnom iznosu od 25,4 miliona KM.** Od toga u Federaciji BiH je 15 banaka sa iskazanom dobiti od

21,7 miliona KM, a u Republici Srpskoj devet banaka sa iskazanom dobiti od 3,7 miliona KM. **Negativan finansijski rezultat (gubitak) iskazalo je devet banaka u iznosu od 5,4 miliona KM.** Sve banke su iz Federacije BiH. **Konsolidovani finansijski rezultat banaka na nivou BiH je pozitivan. Iskazana je dobit u iznosu od 20 miliona KM, što je za 3,5 miliona KM ili za 21% više u odnosu na dobit ostvarenu u istom periodu 2004.**

Na dan 31. marta/ožujka 2005. bankarski sektor u BiH zapošljavao je 7.963 radnika. Od tog broja u bankama Federacije BiH radilo je 5.737 zaposlenih, a u bankama Republike Srpske 2.226 zaposlenih radnika. Broj zaposlenih u odnosu na stanje krajem 2004. povećan je za 123 radnika, odnosno za 2%.

Aktivu preko 500 miliona KM u BiH ima pet banaka.

Veličina banaka prema visini aktivu je sljedeća:

više od 500 miliona KM	pet banaka
od 300 do 500 miliona KM	tri banke
manje od 300 miliona KM	25 banaka

Vijesti iz glavnih jedinica i filijala

■ GJ SARAJEVO

Ukupna prodaja KM bankama tokom juna/lipnja iznosila je 164.604.160,96 KM, dok je kupovina iznosila 33.689.219,00 KM. Ovim je ostvaren pozitivan efekat u iznosu od 130.914.941,96 KM za razliku od prošlog mjeseca kada je efekat bio negativan i iznosio 87.531.708,67 KM. Ukupno su zabilježene 94 transakcije. Vrijednost transakcija sa gotovim novcem u trezoru iznosila je 175.623.545,00 KM, što predstavlja povećanje od 43% u odnosu na prošli mjesec. Broj ulaza gotovog novca bio je 126 u vrijednosti od 80.839.885,00 KM, dok je broj izlaza bio 102 u iznosu od 94.783.660,00 KM. Ukupan promet gotovinom KM za prvih šest mjeseci ove godine iznosio je 824.824.982,00 KM. Prilmljeno je 420 zahtjeva za izdavanje potvrda iz Jedinstvenog registra računa za što je naplaćeno 2.100,00 KM.

■ GJ MOSTAR

Tokom mjeseca juna/lipnja, u Glavnoj jedinici Mostar obrađene su ukupno 242.404 transakcije platnog prometa od čega 236.908 transakcija u žirokliringu i 5.496 transakcija u RTGS. U periodu od 1. do 28. juna/lipnja 2005. godine, broj ulaznih protokola u Službi za trezorske poslove iznosio je 75 komada sa ukupnom vrijednošću od 52.049.872,00 KM, dok je broj izlaznih protokola za isti period iznosio 46 komada sa ukupnom vrijednošću od 38.186.800,70 KM. Do 29. juna/lipnja 2005. godine u Glavnoj jedinici Mostar zaprimljena su 122 zahtjeva za izdavanje podataka iz Jedinstvenog registra računa. Upravno vijeće CBBiH održalo je svoju sedmu sjednicu u prostorijama Glavne jedinice Mostar 29. juna/lipnja 2005. godine. Koordinator Službe za računovodstvo GJ Mostar **Mirna Kadić** prisustvovala je seminaru "Registracija za PDV i

polugodišnji obračun" u organizaciji firme "REVICON" d.o.o. Sarajevo, koji je održan 24. juna/lipnja 2005. godine.

■ GBRs BANJA LUKA

Sve banke iz Republike Srpske od početka godine uredno su ispunjavale obaveznu rezervu i po osnovu naknade za održavanje obavezne rezerve isplaćeno im je 1.693.885,86 KM. Tokom mjeseca juna/lipnja 2005. godine, za potrebe komitenata GBRSCBBiH obavljene su 104 platne transakcije. Obim poslova u Službi za trezorske poslove ostao je na nivou iz prethodnog mjeseca, uz nešto veće pologe efektive eura što zahtijeva češće otpreme suviška gotovine. U toku godine iz Jedinstvenog registra transakcionih računa privrednih subjekata u Bosni i Hercegovini izdano je 498 potvrda i naplaćeno 2.490,00 KM. U sklopu dogradnje i unapređenja sistema sigurnosti obavljaju se detaljne analize cjelokupnog radnog procesa trezorske službe kako bi se postigla potpuna i kvalitetna koordinacija sa službom obezbjeđenja. I pored manjeg broja izvršilaca (bolovanje, godišnji odmor) Služba za trezorske poslove postiže punu ažurnost u izvršenju svih poslova i zadataka. Poslovi obezbjeđenja teku uobičajenim redom. Nakon tehničkog prijema uslijediće druga faza proširenja sistema video nadzora u skladu sa odobrenim sredstvima za ovu godinu, čime će se značajno unaprijediti sistem tehničke bezbjednosti u GBRSCBBiH.

■ FILIJALA BRČKO

Tokom mjeseca juna/lipnja u Filijali Brčko obavljane su redovne aktivnosti, a zabilježen je porast broja transakcija i vrijednost isplate KM u odnosu na maj/svibanj. U periodu od 31. maja/svibnja do 2. juna/lipnja glavni interni revizi-

zor i zamjenik glavnog internog revizora izvršili su internu reviziju poslovanja Filijale. Također su završene pripremne aktivnosti vezane za sistematski pregled službenika, a proces sistematskog pregleda službenika je u toku. Završeni su radovi na montaži UPS sistema, a obavljen je i periodični pregled sistema sigurnosti u Filijali. Rukovodilac Filijale Brčko **Mirzeta Arnautović** prisustvovala je sastanku u CBBiH o aktivnosti na ugradnji modularnog tipa trezora u Filijali. U periodu od 16. do 19. juna/lipnja ona je također boravila u Beogradu, gdje je učestvovala na prvim susretima centralnih banaka regiona. U skladu sa Ugovorom o zakupu poslovnih prostorija za potrebe CBBiH, dva službenika Filijale imenovana su u Komisiju za primopredaju nekretnina. Student ekonomije iz Brčkog **Mersiha Mujačić** primljena je na ferijalnu praksu u Filijalu. Filijalu Brčko posjetili su kanadski ambasador u BiH **Shelley Whiting** 7. juna/lipnja, te novi šef pravnog odjela OHR Brčko **William Kosar** 27. juna/svibnja.

■ FILIJALA PALE

Broj transakcija kupovine KM na nivou Filijale Pale tokom mjeseca juna/lipnja smanjio se za 25% u odnosu na maj/svibanj, dok je broj transakcija prodaje KM ostao na istom nivou iz prethodnog mjeseca. Pozitivan saldo između kupovine i prodaje KM porastao je za 4,5% i iznosi 270.532.754 KM. Broj transakcija pologa KM u isturene trezore CBBiH opao je za 2%, dok se broj transakcija iz trezora uvećao za 30%. KM depoziti banaka koje vodi Filijala Pale porasli su za 10%, dok su depoziti u drugim valutama opali za 1%. Saldo na računima rezervi porastao je za 56%. Zahtjevi za izdavanje iz CAS-a porasli su za 14%, dok je broj međubankarskih transakcija ostao na nivou na kome je bio u maju/svibnju.

ZAPOŠLJAVANJE

U junu/lipnju bez promjene broja zaposlenih

Tokom juna/lipnja 2005. godine nije bilo prijema novih službenika u radni odnos u CBBiH niti prestanka radnog odnosa službenicima banke. Ekonomisti za procjenu tržišta II u Filijali GBRs na Palama **Biljani Teletini** od 1. juna/lipnja 2005. godine radni odnos na određeno vrijeme, koji je trajao dvije godine neprekidno, prerastao je u radni odnos na neodređeno vrijeme. Ekonomski analitičar

u Odjeljenju za ekonomska istraživanja i statistiku Odjela za ekonomska istraživanja, statistiku i evropske integracije **Damir Čosić** 1. juna/lipnja 2005. godine, vratio se na radno mjesto po povratku sa neplaćenog odsustva koje je trajalo od 1. augusta/kolovoza 2004. godine do 31. maja/svibnja 2005. godine. Centralna banka Bosne i Hercegovine trenutno ima 281 zaposlenog službenika od kojih je 270

službenika u radnom odnosu na neodređeno vrijeme, a 11 službenika je u radnom odnosu na određeno vrijeme. Od 11 službenika primljenih na određeno vrijeme, četiri su primljena po osnovu zamjene odsutnih službenika, dva po drugim osnovima i pet u svojstvu pripravnika. Jedan službenik Centralne banke, koji je u radnom odnosu na neodređeno vrijeme, nalazi se na neplaćenom odsustvu.

Veći broj seminara o tržištu kapitala

Đorđe Racković

Vedran Milisav

Viceguverner Centralne banke Bosne i Hercegovine (CBBiH) **Ljubiša Vladušić** i koordinator Službe za žirokliring u Odjeljenju za platne sisteme **Sead Bijedić** prisustvovali su Konferenciji "Budućnost tržišta kapitala na Balkanu". Organizator ove konferencije, koja je održana 6. i 7. juna/lipnja u Beogradu je beogradski magazin Ekonomist. Guverner Centralne banke Bosne i Hercegovine **Kemal Kozarić** prisustvovao je Godišnjem skupu BIS-a, održanom od 24. do 28. juna/lipnja 2005. godine u Baselu. Organizator skupa bio je BIS. Koordinator Službe za SWIFT u Odjeljenju za platne sisteme **Aida Putrić - Bašić** i koordinator Službe "Back office" u Odjeljenju za bankarstvo Odjela za bankovne usluge **Lejla Krkalić** prisustvovali su seminaru o temi "045 Vrijednosni papiri I" u organizaciji firme MABOMI koji se održao u Zagrebu, 7. i 8. juna/lipnja 2005. godine. Šesnaest predstavnika CBBiH učestvovalo je na Prvim sportskim susretima centralnih banaka regiona u organizaciji Narodne banke Srbije, koji su održani od 16. do 19. juna/lipnja 2005. godine u Beogradu. Na poziv Međunarodnog monetarnog fonda (MMF), guverner CBBiH **Kemal Kozarić**, član Upravnog vijeća CBBiH **Mila Gadžić**, viceguverneri **Ljubiša Vladušić** i **Feriha Imamović** i specijalni asistent guvernera u Uredu guvernera **Lejla Simon** boravili su od 12. do 17. juna/lipnja u radnoj posjeti MMF-u u Washingtonu. Rukovodilac Odjeljenja za platne sisteme Centralnog ureda CBBiH **Đorđe**

Racković prisustvovao je "IV međunarodnom seminaru za bankare i finansijske stručnjake iz država nastalih na području nekadašnje Jugoslavije". Organizator seminara je bio Ekonomski fakultet u Ljubljani, a održan je od 6. do 9. juna/lipnja 2005. godine u Miločeru. Ekonomista I u Službi "Front office" u Odjeljenju za bankarstvo Odjela za bankovne usluge Centralnog ureda CBBiH **Edis Kovačević** prisustvovao je seminaru "Tržište finansijskih derivata" koji je održan od 28. juna/lipnja do 1. jula/srpnja 2005. godine u Marne La-Valee, Francuska u organizaciji Centralne banke Francuske. Koordinator Službe za statistiku vladinih finansija, vanjskog duga i realnog sektora u Odjeljenju za ekonomska istraživanja i statistiku Odjela za ekonomska istraživanja i statistiku i evropske integracije Centralnog ureda CBBiH **Vedran Milisav** učestvovao je na 5. međunarodnoj konferenciji o upravljanju dugom u organizaciji UN-a, koja je održana u Ženevi od 20. do 24. juna/lipnja 2005. godine. Koordinator službe za sistem sigurnosti **Zaim Džoko**, službenik za sigurnost Halil Idrizović, referent iz Odjeljenja za sigurnost Centralnog ureda CBBiH **Krunoslav Beljak**, koordinator Službe za sigurnost **Suvad Hadžiahmetović** i službenik za sigurnost Glavne jedinice CBBiH Sarajevo **Dragan Mišanović** prisustvovali su seminaru na temu "Edukacija iz oblasti sigurnosti", koji je održan u Beču od 20. do 24. juna/lipnja 2005. godine u organizaciji firme SIEMENS. Koordinator Odjeljenja za računovodstvo i finansije **Krstinja Tošović** prisustvovala je 29. juna/lipnja 2005. godine seminaru "Registracija za PDV i polugodišnji obračun", koji je održan u Sarajevu u organizaciji firme REVICON d.o.o. Istom seminaru, koji je održan 24. juna/lipnja 2005. godine u Mostaru, prisustvovala je koordinator Službe za računovodstvo, opšte i administrativne poslove CBBiH - Glavna jedinica Mostar **Mirna Kadić**.

SPORTSKI TURNIR CENTRALNIH BANAKA

CBBiH drugoplasirana u fudbalu

Piše: Danijela Golijanin

Sportski turnir centralnih banaka iz regiona, Sčiji je domaćin bila Narodna banka Srbije (NBS), održan je od 16. do 18. juna/lipnja 2005. godine u Beogradu, u poslovno-rekreativnom centru NBS "Topčider". Na dvodnevnom sportskim igrama, u okviru kojih su održana takmičenja u fudbalu, košarci i tenisu, takmičili su se predstavnici centralnih banaka Grčke, Makedonije, Bosne i Hercegovine, Slovenije, Mađarske, Crne Gore i Srbije. Ekipe Centralne banke BiH (CBBiH) osvojila je drugo mjesto na turniru u fudbalu izgubivši u finalu od ekipe NBS, koja je osvojila i prvo mjesto na košarkaškom turniru. U finalu košarkaškog turnira NBS je pobijedila ekipu Centralne banke Grčke. Najbolje rezultate u pojedinačnom takmičenju na teniskom turniru ostvario je predstavnik Centralne banke Slovenije **Rok Pivk**, dok je drugo mjesto osvojio njegov kolega **Danilo Kodrin**. Ovu vrstu sportskog druženja, koje bi ubuduće trebalo da preraste u tradiciju, kao još jedan vid unapređivanja i širenja saradnje na nivou centralnih banaka iz regiona, inicirala je Narodna banka Srbije. Svi učesnici turnira izrazili su želju da domaćin sljedećih susreta bude CBBiH, što je i guverner Narodne banke Srbije **Radovan Jelašić** naglasio u svom pozdravnom govoru.

CENTRALNA BANKA
BOSNE I HERCEGOVINE

ЦЕНТРАЛНА БАНКА
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Izdavač: Centralna banka BiH; Adresa: Maršala Tita 25, 71000 Sarajevo; Priprema: Služba za odnose s javnošću CBBiH;

Web stranica: <http://www.cbbh.ba>; E-mail: contact@cbbh.ba; Urednik: Almir Salihović, Kontakt telefon: (033) 278-123; DTP urednik: Almir Salihović;

Saradnici: Ema Mundžehasić (lektor), Almir Salihović, Danijela Golijanin, Vildana Popovčević i Daria Dragaš (lektori - engleska verzija), Anda Bijeljac (tekstovi o zapošljavanju) i Adela Lincender (tekstovi o edukaciji); Štampa: Sevdal Handžić, Služba za zajedničke poslove CBBiH; Bilten izlazi svakog mjeseca

CENTRALNA BANKA BOSNE I HERCEGOVINE
Mjesečni bilans stanja (privremeni) od 31. maja/svibnja 2005. godine
Objašnjenja

Mjesečni bilans stanja se izdaje da bi se obezbijedile informacije o radu Centralne banke Bosne i Hercegovine prema pravilu currency boarda i da bi se ponudile posebne informacije koje zahtjeva Zakon o Centralnoj banci Bosne i Hercegovine.

Neke posebne karakteristike bilansa stanja od 31. maja/svibnja jesu:

Na dan 31. maja/svibnja Banka je zadovoljila obaveze pravila currency boarda kako to navodi član 31. Zakona. Stanje neto strane aktive prevazi-
lazi njenu monetarnu pasivu u konvertibilnim markama (KM) za 165.761.006 KM. Ovo je prikazano u stavki neto devizna aktiva minus monetarna pasiva.

Devizna aktiva je sačinjena uglavnom od depozita koji se drže kod ino-banaka.

Bilans stanja također prikazuje kompoziciju držanja valuta tako što ih diferencira u EUR i ostale valute.

Bančini devizni depoziti donose prihod od kamata za Banku.

Monetarna pasiva je u najvećem obimu predstavljala obavezu Banke za KM novac u opticaju (1.812.800.150 KM) i depozite rezidentnih banaka (1.278.256.413 KM).

Kapital i rezerve odražavaju početni kapital, rezerve, dionice i akumulirane dobiti Banke od početka njenog rada 11. augusta/kolovoza 1997. godine.

Kao depozitar za članstvo Bosne i Hercegovine u MMF-u, Banka iskazuje u bilansu stanja MMF-ove račune 1 i 2 kao stranu pasivu i čuva vrijednosne papire Vlade Bosne i Hercegovine vezane za članstvo. Istovremeno djelujući i kao fiskalni agent u ime Vlade u njenim odnosima sa MMF-om, Banka evidentira sredstva i obaveze Vlade vezane za članstvo na povjerilačkim računima odvojenim od bilansa stanja.

Konsolidacijom svih računa vezanim za članstvo Bosne i Hercegovine u MMF-u izračunava se obaveza kao neto članska pozicija od 135.987.624 KM.

Banka također vodi određene račune stranih valuta u smislu sporazuma između Vlade Bosne i Hercegovine i stranih vlada i finansijskih organizacija, kao i devizne račune državnih institucija i agencija za koje Banka djeluje kao agent. Kako ovi računi nisu niti aktiva niti pasiva CBBiH, oni nisu uključeni u gorenavedeni bilans stanja. Ukupni iznos sredstava koja se drže na ovim računima je bio 193.830.697 KM.

Dalji upiti koji se tiču Mjesečnog bilansa stanja mogu se uputiti Odjelenju za računovodstvo i finansije u Sarajevu na tel. (33) 27 81 19, fax. (33) 27 82 94. Predstavnici medija mogu se obratiti Službi za odnose s javnošću na tel. (33) 27 81 23, fax. (33) 27 82 96.

Centralna banka Bosne i Hercegovine je neovisna monetarna institucija BiH i nema nikakvih organizacijskih veza sa bilo kojom poslovnom bankom.

CENTRALNA BANKA BOSNE I HERCEGOVINE
Mjesečni bilans stanja (privremeni) od 31. maja/svibnja 2005. godine
(iznosi u KM ekvivalentima)

AKTIVA		Ukupan iznos	EUR	Ostale valute
1	Devizna aktiva	3.410.172.336	3.407.510.429	2.661.907
1.1	Gotovina	37.261.469	37.248.599	12.870
1.2	Kratkoročni depoziti	3.372.464.753	3.370.261.830	2.202.923
1.3	SDR u MMF-u	446.114	0	446.114
2	Ostala aktiva	82.772.362		
UKUPNA AKTIVA (1 + 2)		3.492.944.698		

PASIVA		Ukupan iznos
3	Monetarna pasiva	3.243.390.331
3.1	Valuta u opticaju	1.812.800.150
3.2	Kreditni bilans rezidentnih banaka	1.278.256.413
3.3	Kreditni bilans ostalih rezidenata	152.333.768
4	Obaveze prema nerezidentima	1.020.999
5	Ostala pasiva	6.731.987
6	Kapital i rezerve	241.801.381
UKUPNA PASIVA (3+4+5+6)		3.492.944.698

Neto devizna aktiva minus monetarna pasiva (1 - 3 - 4)	165.761.006
--	-------------

mr. sc. Ankica Kolobarić
Glavni interni revizor

Kemal Kozarić
Guvernernar
Sarajevo (datum) 20. 06. 2005.